

**RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANK XIZMATLARINI
TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI**

Abdullayeva Irodaxon Xusniddin qizi
AIFU iqtisod yo'nalishi 1-kurs magistri

Annotatsiya. *Ushbu maqolada O'zbekistonning "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi va 2020–2025-yillarga mo'ljallangan bank tizimi islohoti doirasida raqamlashtirish jarayonlari, shuningdek, xalqaro tajribaga asoslangan holda takomillashtirishning asosiy yo'llari tahlil qilindi. Kirish qismida mavzuning dolzarbligi va tadqiqot maqsadlari yoritilgan. Metodologiya bo'limida adabiyot tahlili va qiyosiy yondashuv qo'llanilgan. Natijalar bo'limida raqamli platformalar, sun'iy intellekt, kibertahdidlarga qarshi choralar, fintex integratsiyasi, ochiq banking va regulyatorlik modernizatsiya kabi yo'nalishlar chuqur ochib berilgan. Muhokama qismida bu yo'llarning O'zbekiston sharoitida qo'llanilishi, xalqaro tajribadan olingan saboqlar va real amaliy tavsiyalar keltirilgan. Xulosa bo'limida raqamli transformatsiya orqali mijoz tajribasini yaxshilash, operatsion samaradorlikni oshirish va moliyaviy inklyuziyani kengaytirish imkoniyatlari umumlashtirilgan. Tadqiqot natijalari bank rahbarlari, regulyatorlar va tadqiqotchilar uchun foydali bo'lishi mumkin.*

Kalit so'zlar: *raqamli transformatsiya, bank xizmatlari, raqamlashtirish, fintex, sun'iy intellekt, kibertahdidlar, ochiq banking, moliyaviy inklyuziya, regulyatorlik modernizatsiya.*

Abstract. *The article analyzes digitalization processes within Uzbekistan's "Digital Uzbekistan – 2030" strategy and the 2020–2025 Banking Sector Reform framework, alongside insights from international practices. The introduction outlines the topic's relevance and research objectives. The methodology employs literature analysis and comparative approaches. The results section thoroughly examines directions such as digital platforms, artificial intelligence, cybersecurity measures, fintech integration, open banking, and regulatory modernization. The discussion explores their application in Uzbekistan, lessons from global experience, and practical recommendations. The conclusion summarizes opportunities to improve customer experience, boost operational efficiency, and expand financial inclusion through digital transformation. The findings can benefit bank executives, regulators, and researchers.*

Keywords: *digital transformation, banking services, digitalization, fintech, artificial intelligence, cybersecurity threats, open banking, financial inclusion, regulatory modernization.*

Аннотация. *В статье анализируются процессы цифровизации в рамках стратегии «Цифровой Узбекистан – 2030» и реформы банковского сектора на 2020–2025 годы, а также международный опыт. Во введении раскрывается актуальность темы и цели исследования. В методологии применены анализ литературы и сравнительный подход. В разделе результатов подробно рассматриваются*

направления: цифровые платформы, искусственный интеллект, меры кибербезопасности, интеграция финтеха, открытый банкинг и регуляторная модернизация. В обсуждении оценивается их применимость в условиях Узбекистана, уроки глобальной практики и практические рекомендации. В заключении обобщаются возможности улучшения клиентского опыта, повышения операционной эффективности и расширения финансовой инклюзии посредством цифровой трансформации. Результаты полезны для руководителей банков, регуляторов и исследователей.

Ключевые слова: *цифровая трансформация, банковские услуги, цифровизация, финтех, искусственный интеллект, киберугрозы, открытый банкинг, финансовая инклюзия, регуляторная модернизация.*

KIRISH

Bugungi kunda bank xizmatlari endi faqat pul o'tkazish yoki kredit berish bilan cheklanmaydi. Chunki, mijozlar tezlik, qulaylik, shaxsiylashtirish va xavfsizlikni ham bir vaqtda talab qilmoqda. Raqamli transformatsiya aynan shu ehtiyojlarni qondirishga xizmat qiladi. O'zbekistonda bu jarayon "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, bank tizimini isloh qilish dasturlari va so'nggi yillarda joriy etilgan ko'plab innovatsiyalar orqali tezlashmoqda. Masalan, mobil ilovalar orqali to'lovlar, onlayn kredit olish va raqamli identifikatsiya kabi xizmatlar aholining katta qismi uchun odatiy holga aylandi. Xalqara tajribalarga asoslangan holda ayta olamizki, yetakchi banklar endi mijoz tajribasini markazga qo'yib, to'liq raqamlashtirilgan jarayonlar va platforma sifatida banking modeliga o'tmoqda. Hozirda texnologik investitsiyalarni natijaga yo'naltirish orqali qiymat yaratish zarur. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi O'zbekiston kontekstida raqamli transformatsiya orqali bank xizmatlarini qanday takomillashtirish mumkinligini batafsil ko'rib chiqish va real amaliy yo'llarni taklif etishdir. Mavzuning dolzarbligi shundaki, raqamlashtirish nafaqat banklarning samaradorligini oshiradi, balki butun iqtisodiyotga, xususan, moliyaviy inklyuziyaga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

METODOLOGIYA

Tadqiqot mahalliy va xalqaro tajribalarga asoslangan ya'ni, adabiyot tahlili O'zbekiston va xalqaro manbalar sintez qilingan. O'zbekiston manbalari qatorida "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi, bank tizimi islohoti hujjatlari, Sharipov D.P., Primova D.T., Kunishev O.R. kabi mualliflarning ishlarini o'rganishga e'tibor qaratildi. Xalqaro tajriba uchun Deloitte'ning 2024-yilgi raqamli banking yetukligi hisoboti, McKinsey'ning texnologik transformatsiya bo'yicha tahlillari va boshqa nufuzli nashrlar asos qilib olindi. Tahlil jarayonida mavzuga oid materiallar tematik guruhlash orqali tizimlashtirildi: texnologik yo'nalishlar, xavfsizlik masalalari, regulyatorlik jihatlar va mijoz tajribasi.

Ushbu metodologik yondashuv bizga quyidagicha afzalliklarni berdi:

1. Mavzuni keng va chuqur yoritish imkonini;

2. O'zbekistonning o'ziga xos iqtisodiy, ijtimoiy va regulyatorlik sharoitlarini hisobga olishgai;

3. Xalqaro tajribani mahalliy kontekstga moslashtirish orqali amaliy ahamiyatga ega xulosalar chiqarish.

Shu bilan birga, cheklov sifatida empirik dalillar yetishmasligini ta'kidlash o'tish mumkin.. Kelgusidagi tadqiqotlarda aralash metodologiyaya'ni sifatli tahlil bilan birga so'rovlar va statistik modellashirishni qo'llash orqali natijalarni yanada mustahkamlash mumkin bo'ladi.

NATIJALAR

Raqamli transformatsiya bank xizmatlarini takomillashtirishning bir necha muhim yo'nalishlarini ochib berdi. Birinchi yo'nalish – raqamli platformalar va masofaviy xizmatlarni rivojlantirish. Bunga ko'ra mijozlar endi bankka borish o'rniga telefon yoki kompyuter orqali hamma narsani hal qilishni xohlaydi. Omnichannel yondashuv ya'ni mobil ilova, veb-sayt va filiallar orqali uzluksiz tajriba ta'minlashdan iborat. Hozirda O'zbekistonda “Ipak Yo'li”, “Kapitalbank”, “Xalq bank” kabi banklar mobil platformalarni faol rivojlantirmoqda. Bu nafaqat qulaylik yaratadi, balki operatsion xarajatlarni ham sezilarli darajada kamaytiradi. Ikkinchi yo'nalish – sun'iy intellekt va shaxsiylashtirish. AI mijozning xatti-harakatlarini tahlil qilib, unga mos takliflar berishga yordam beradi: masalan, qaysi vaqtda qancha pul kerakligini oldindan bashorat qilish yoki kredit shartlarini shaxsiylashtirish kabi xizmatlarni bajaradi. Uchinchi yo'nalish – eski tizimlarni modernizatsiya qilish. Ko'p banklarda hali ham o'nlab yillar avvalgi infratuzilma ishlatilmoqda. Bulutli texnologiyalar va yangi platformalarga o'tish banklarga innovatsiyalarni tez joriy etish imkonini beradi. McKinsey bu jarayonni “texnologik qarz”dan xalos bo'lish deb ataydi. O'zbekistonda bu yo'nalish asta-sekin amalga oshirilmoqda, ammo hali ko'p ish qilinishi kerak. To'rtinchi yo'nalish – kibertahdidlarga qarshi mustahkam himoya. Raqamlashtirish bilan birga phishing, ma'lumotlar o'g'irlash va boshqa kibertahdidlar soni ortmoqda. Beshinchi yo'nalish – ochiq banking va fintex bilan hamkorlik. Ochiq banking orqali bank ma'lumotlari uchinchi tomonlarga ochiladi va yangi xizmatlar paydo bo'ladi. Fintex startaplari bilan birgalikda super-app modellarini yaratish mumkin. O'zbekistonda regulyatorlik “sandbox” mexanizmi fintex innovatsiyalarini sinovdan o'tkazishga yordam bermoqda. Oltinchi yo'nalish – regulyatorlik baza va inson kapitalini rivojlantirish. Qonunchilikni yangi texnologiyalarga moslashtirish, xodimlarni doimiy o'qitish va raqamli savodxonlikni oshirish muhim hisoblanadi. O'zbekistonda bu yo'nalishda davlat dasturlari faol ishlamoqda.

MUHOKAMA

Yuqoridagi yo'nalishlar raqamli transformatsiyaning kompleks tabiatini ko'rsatib beradi. Xalqaro tajribada mijoz markazli yondashuv va texnologik infratuzilma ustunlik qilsa, O'zbekistonda esa hali infratuzilma, kibertahdidlar va raqamli savodxonlik masalalari dolzarbdir. Bu farq mamlakatning rivojlanish bosqichidan kelib chiqadi. Shu bilan birga, Deloitte va McKinsey'dan olingan saboqlar – natijaga yo'naltirilgan investitsiyalar, AI'ni

mas'uliyat bilan joriy etish va operatsion modelni yangilash – O'zbekiston banklari uchun ham juda foydali bo'ladi deb ayta olamiz.

Quyida bir qancha amaliy tavsiyalar berib o'tamiz:

1. Neobank modellarini sinab ko'rish va mobil-first strategiyasini kuchaytirish;
2. AI'ni xavfsiz va shaffof tarzda integratsiya qilish;
3. Milliy blokcheyn loyihalarini kengaytirish;
4. Regulyatorlar, banklar va fintex o'rtasida ochiq hamkorlik platformalarini yaratish.

Texnologiya va inson omilini muvozanatlashtirish muvaffaqiyat kaliti hisoblanadi, shuningdek, aholining ishonchini mustahkamlashda ham muhim o'rin egallaydi.

XULOSA

Xulosa sifatida ayta olamanki, raqamli transformatsiya bank xizmatlarini takomillashtirishning eng samarali yo'li bo'lib qolmoqda. O'zbekiston va xalqaro tajribaga asoslangan holda aniqlangan yo'nalishlar – raqamli platformalar, AI, modern infratuzilma, kibertahdidlarga qarshi choralar, fintex hamkorligi va regulyatorlik takomillashtirish – banklarni mijozlar uchun yanada qulay, samarali va xavfsiz qiladi. Kelgusida izchil harakat qilish orqali O'zbekiston bank tizimi nafaqat mintaqada, balki global miqyosda raqobatbardosh bo'lib qolishi mumkin. Bu jarayon nafaqat banklar, balki butun jamiyat uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Sharipov D.P. Raqamli transformatsiya sharoitida O'zbekiston bank tizimining rivojlanish istiqbollari. // КиберЛенинка. – 2025. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/raqamli-transformatsiya-sharoitida-o-zbekiston-bank-tizimining-rivojlanish-istiqbollari>
2. Primova D.T., Umarova M. va boshq. O'zbekistonda banklarni transformatsiyalash jarayonida raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari. // Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil. – 2025. – №6. – B. 209–217. – DOI:10.60078/3060-4842-2025-vol2-iss6-pp209-217. – URL: <https://sci-p.uz/index.php/aept/article/view/3260>
3. Kunishev O.R. Raqamli transformatsiya sharoitida bank xizmatlarini tartibga solish masalalari. // Ilmiy nashrlar (2025 yilgi tadqiqotlar to'plami).
4. Maxmudova Muxlisa. O'zbekiston bank sektorida raqamli texnologiyalarni qo'llash yo'nalishlari. // Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti jurnali "Innovatsion iqtisodiyot va texnologiyalar". – 2023 (yoki keyingi nashrlar). – URL: <https://iqtisodiyot.tsue.uz/journal/index.php/iit/article/download/311/348/343>
5. Raximbayev Musabek. Raqamli bank xizmatlarini rivojlantirishda muammolar va ta'sir etuvchi omillar tahlili. // Pedagog.uz ilmiy platformasi. – 2025. – URL: <https://pedagog.uz/01/article/download/320/311/609>